

BIULETYN

forum aktywizacji

obszarów wiejskich

nr 2 (8), grudzień 2009

faow

Spis treści

- 03 Międzysektorowa partnerska współpraca w Norwegii
- 07 I Ogólnopolskie Spotkanie potencjalnych Lokalnych Grup Rybackich
- 08 Samorząd pomocniczy jako czynnik pobudzający społeczeństwo obywatelskie na wsi
- 11 Wizyta studyjna gości z Kirgistanu i Tadżykistanu
- 12 Zielone Serce Pomorza
- 14 Zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich w Europie

Witam i serdecznie zapraszam do lektury grudniowego wydania Biuletynu FAOW!

a w nim:

-budowanie partnerstw międzysektorowych dla zrównoważonego rozwoju w Norwegii,
- relacja z I Ogólnopolskiego Spotkania potencjalnych Lokalnych Grup Rybackich,
- rola sołtysów w pobudzaniu działań obywatelskich na wsi,
- relacja ze spotkania z przedstawicielami sektora rządowego i pozarządowego z Kirgistanu i Tadżykistanu,
- I edycja konkursu o certyfikat marki lokalnej Zielone Serce Pomorza,
- Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i miejskich – Projekt SURE

Anna Antoniewska

Leokadia Juroszek

Międzysektorowa partnerska współpraca w Norwegii

Niniejszy artykuł powstał w oparciu o badania przeprowadzone w ramach projektu „Międzysektorowa partnerska współpraca – dobre praktyki w Norwegii”, który był prowadzony od 1 września do 30 listopada 2009 w Oslo, w Norwegii. Projekt był wspierany przez Norwegię, Lichtenstein i Islandię poprzez Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Celem projektu było zbadanie czy partnerska współpraca między sektorem publicznym, społecznym i prywatnym ma miejsce w Norwegii oraz jakie są obszary tej współpracy. Podczas zbierania danych opierano się głównie na literaturze naukowej i innych materiałach (raporty, strony internetowe itp.) dotyczących zaangażowania obywatelskiego i współpracy między sektorami.

Za wyborem tematyki badania przemawia rozwijające się w Polsce, a w niektórych krajach już dłużej praktykowane podejście do rozwoju społecznego i gospodarczego polegające na umożliwieniu obywatelom współzarządzania swoim środowiskiem lokalnym i współdecydowania o rozwiązywaniu lokalnych problemów, a także odchodzenie od sektorowego podziału zadań związanych z rozwojem na rzecz współdziałania różnych sektorów. W Polsce także podejście oddolne jest rozwijane, buduje się partnerstwa złożone z przedstawicieli sektora publicznego, prywatnego i społecznego na poziomie lokalnym, a także ponadlokalnym. Budowanie partnerstw jest także wspierane przez inicjatywy i programy Unii Europejskiej (np. EQUAL, LEADER).

Idea partnerskiej współpracy jest uznawana nie tylko w Unii Europejskiej, ale także na arenie światowej, np. przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), która definiuje partnerstwo jako specyficzną formę uczestnictwa, w której autonomiczne jednostki dyskutują i wypracowują rozwiązania polityczne¹. Definiując partnerstwo, w skrócie można powiedzieć, iż jest to platforma kooperacji pozbawiona odgórnej hierarchii i zależności, w obrębie której partnerzy pochodzący z różnych sektorów i reprezentujący różne środowiska pracują nad osiągnięciem wspólnie zdefiniowanych celów, dotyczących wdrażania rozwiązań mających na celu rozwój danego obszaru.

Partnerskie podejście stało się popularne między innymi ze względu na fakt, iż może przynieść pozytywne rezultaty, pod warunkiem, że funkcjonuje właściwie.

Partnerstwo jest widziane jako narzędzie rozwoju współpracy zarówno w obszarach różnych polityk, jak i w obszarze rozumianym jako terytorium. Współpraca może być rozwijana poprzez negocjowanie wspólnej perspektywy pomiędzy różnymi jednostkami. Może także dostarczać ram instytucjonalnych, które angażują kluczowych aktorów reprezentujących interesy różnych grup społecznych².

W Norwegii termin „partnerstwo” jest niekiedy zastępowany terminem „network governance”, czyli „współrzędzenie sieciowe”. Sieci takie powstają z potrzeby angażowania aktorów, posiadających określone zasoby lub którzy mogą w jakiś sposób przyczynić się do rozwiązania danego problemu. W sieciach tych konieczne jest uwzględnianie interesów wszystkich zaangażowanych podmiotów, aby osiągnąć demokratyczną legitymizację³.

W Norwegii partnerstwa mają wiele wymiarów i pojawiają się na różnych polach. Są rozumiane nie tylko jako współpraca wyłącznie między trzema sektorami, ale zasada partnerstwa obowiązuje także we współpracy jednostek z tego samego sektora (np. władz gminy z władzami powiatu lub poszczególnych urzędów państwowych).

Jednym z zagadnień, na rzecz którego powoływane są partnerstwa, jest rozwój

zrównoważony, będący trudnym wyzwaniem z powodu globalnych zmian klimatycznych, ekonomicznych i społecznych. Rozwój zrównoważony może być postrzegany jako arena, na której spotykają się różni aktorzy, o zróżnicowanych interesach i często krótkoterminowych celach, którzy powinni wypracować wspólne rozwiązania, aby chronić zasoby dla przyszłych pokoleń.

W obszarze zrównoważonego rozwoju idea wiodącej roli państwa jako ciała zapewniającego rozwój, jest zastępowana przez ideę silnego społeczeństwa obywatelskiego, zorganizowanego w sieci współrzędzenia i podejmującego wspólnie odpowiedzialne działania⁴.

W Norwegii realizacja strategii na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich opracowywanych przez przedstawicieli administracji publicznej z obszarów takich jak ochrona przyrody, rolnictwo i leśnictwo, regionalny rozwój gospodarczy, gospodarka przestrzenna, napotyka niekiedy na opór ze strony władz lokalnych i mieszkańców. Nie chcą oni zgodzić się na powiększanie obszarów chronionych, ponieważ są zainteresowani prowadzeniem tam działalności przynoszącej dochody dla lokalnej gospodarki. Aby rozwiązać konflikty między administracją centralną a lokalnymi aktorami i znaleźć rozwiązania umożliwiające osiąganie dochodów lokalnej społeczności bez niszczenia zdolności danego obszaru do zachowania wartości takich jak bioróżnorodność i jakość krajobrazu, zawiązuje się struktury umożliwiające partnerską współpracę.

O rozwój zrównoważony i ekologię dba się nie tylko na obszarach wiejskich, ale także w miastach. Interesującym przykładem partnerskiej współpracy na obszarze zurbanizowanym jest inicjatywa podjęta przez administrację miasta Oslo. Współpraca rozpoczęła się w 1995 roku, kiedy w Oslo rozpoczęto prace nad dokumentem Agenda Lokalna 21 (Local Agenda 21). Dokument ten powstał w następstwie Agendy 21

opracowanej przez ONZ na podstawie spotkań w Rio de Janeiro w 1992 i Johannesburgu w 2002 poświęconych zrównoważonemu rozwojowi.

W budowanie Agendy Lokalnej w Oslo byli zaangażowani przedstawiciele organizacji pozarządowych, biznesu, agend rządowych i administracji miasta. Rezultatem prac w ramach Agendy Lokalnej 21 był raport z rekomendacjami i pomysłami jak uczynić Oslo miastem bardziej zrównoważonym. Jednak raport ten był ogólną „listą życzeń” bez określonej ramy, dlatego też podjęto dalsze kroki w celu przygotowania konkretnej strategii rozwoju zrównoważonego, nazwanej Miejskim Programem Ekologicznym. Do przygotowania tego Programu zaproszono organizacje ekologiczne. Pierwszy Program był raczej prosty nie pokrywał wszystkich ważnych zagadnień, dlatego po czterech latach został przygotowany następny dokument również we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Dla koordynacji prac nad Agendą Lokalną 21 i Miejskim Programem Ekologicznym założono Forum dla Oslo, w którym zasiadało 20 przedstawicieli z czterech sektorów, z organizacji ekologicznych, biznesu, administracji centralnej i departamentów urzędu miasta.

Głównym zadaniem Forum było wkład w budowanie pozytywnego wizerunku Oslo, jako miasta zrównoważonego rozwoju, ze specjalnym naciskiem na wprowadzenie zarządzania sprawami ekologii⁵.

Pierwszym działaniem podjętym w ramach Forum była ekocertyfikacja, czyli stosowanie rozwiązań charakteryzujących się mniejszym zużyciem energii i wody, mniejszym zanieczyszczeniem środowiska, wykorzystaniem materiałów przyjaznych środowisku oraz obecnymi w miejscu pracy elementami służącymi edukacji środowiskowej. Jednak pojawiły się w tym zakresie pewne trudności, ponieważ

partnerzy zgodzili się, że jej wdrażanie jest istotne dla zrównoważonego rozwój miasta, ale nie wszyscy byli skłonni stosować się do wypracowanych rekomendacji w działalności swoich organizacji. Organizacje pozarządowe oczekiwały wsparcia finansowego ze strony miasta, ale nie wszystkie były gotowe spełniać wymagania związane z ekocertyfikacją. Również sektor biznesu nie widział w tym korzyści dla siebie. Aby zachęcić organizacje i biznes do przekształceń przyjaznych dla środowiska władze miasta zaczęły stosować kryterium ekologiczne w zamówieniach publicznych. Ekocertyfikację wprowadzono również do jednostek publicznych takich jak przedszkola i szkoły. Stopniowo coraz więcej przedsiębiorstw decydowało się na ekocertyfikację, ponieważ czyniło je to bardziej konkurencyjnymi w przetargach dla miasta i innych nabywców.

Dla lepszej współpracy z organizacjami pozarządowymi założono centrum informacji o działaniach proekologicznych w Oslo. Jednak centrum nie funkcjonowało tak efektywnie jak się spodziewano, dlatego też zdecydowano się organizować festiwal

ekologiczny przy którym współpracowali wszyscy partnerzy zaangażowani w zrównoważony rozwój Oslo.

Inne przykładowe działania podejmowane w ramach partnerskiej współpracy w Oslo to publikacja czasopisma „Idee i Inspiracje” („Idé og Inspirasjon”), pomoc dla instytucji opieki społecznej i szkół w zakresie ekocertyfikacji, prowadzenie kursów kompostowania dla gospodarstw indywidualnych, rekrutacja „zielonych rodzin” – rodzin stosujących zasady przyjazne środowisku w swoim stylu życia i prowadzeniu gospodarstw domowych, informowanie mieszkańców Oslo na temat ochrony środowiska.

Mimo, iż Norwegia jest krajem o długiej tradycji obywatelskiego zaangażowania i wysokim poziomie kapitału społecznego, budowanie partnerstwa napotyka tam trudności. Jest to spowodowane m.in. faktem, że przez długi czas państwo pełniło wiodącą funkcję w zapewnianiu rozwoju gospodarczego i społecznego. Wyzwania spowodowane globalnymi zmianami, chociażby konieczność zrównoważonego rozwoju, powodują, iż konieczne jest włączanie innych sektorów we współpracę. Nie zawsze jest to łatwe, ze względu na to, iż w wielu obszarach nadal dominują agendy administracji centralnej. Również godzenie

interesów różnych partnerów powoduje trudności. Jednak idea partnerskiej współpracy stopniowo zyskuje na znaczeniu i odpowiedzialność za działania na rzecz rozwoju jest współdzielona przez sektor publiczny, sektor prywatny i pozarządowy.

¹ Bozzini E., 2007, *The mixed results of the participatory approach in the context of European rural development policy: a review of competing explanations*. Wystąpienie na konferencji Partycypacja Obywateli w tworzeniu polityk, 14-15.02.2007 Bristol, str. 6

² Geddes M., 2006. *Local partnership: a successful strategy for social cohesion*. Dostępne na: www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef9816.htm, str. 7

³ Hovik S., 2005, *Local Network Governance for Sustainable Development in Norway*. Wystąpienie podczas międzynarodowego warsztatu Regionalne Współzrządzenie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Fern Universität Hagen, 28-29 Październik 2005, str. 2

⁴ Glasbergen P., 2007, *Setting the scene: the partnership paradigm in the making w:* Glasbergen P., Biermann F., Mol A.P.J., *Partnerships, governance and sustainable development. Reflections on theory and practice*, Cheltenham UK, Northampton USA: Edward Elgar, str.1

⁵ www.byrådsavdeling-for-miljo-og-samferdsel.oslo.kommune.no/milio/english/

Anna Antoniewska

I Ogólnopolskie Spotkanie potencjalnych Lokalnych Grup Rybackich

W dniach 17-18 listopada 2009 r. w Falentach, k/Warszawy odbyło się I Ogólnopolskie spotkanie potencjalnych Lokalnych Grup Rybackich zorganizowane z inicjatywy Farnet Support Unit i Komisji Europejskiej przy współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Na prośbę Farnet SU organizacją seminarium zajęło się Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich.

Celem spotkania było:

- stworzenie potencjalnym Lokalnym Grupom Rybackim możliwości spotkania i wymiany doświadczeń oraz rozpoczęcie procesu sieciowania
- wyposażenie ich w wiedzę dotyczącą założeń Osi 4 oraz prezentacja doświadczeń z jej funkcjonowania w wybranych krajach UE
- wyposażenie grup w wiedzę na temat rozporządzeń i wymagań co umożliwi im przygotowanie aplikacji w odpowiedzi na Oś 4 i złożenie wniosków

Organizatorzy spodziewali się około 100 uczestników, jednakże zainteresowanie było niezmiernie wysokie i ostatecznie w spotkaniu udział wzięło 120 osób, z których około 80 było reprezentantami prawie 40 potencjalnych Lokalnych Grup Rybackich.

Pozostali byli reprezentantami Komisji Europejskiej, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Urzędów Marszałkowskich oraz eksperci, moderatorzy oraz organizatorzy z Farnet Support Unit i Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonali: Roman Wenerski – Dyrektor Departamentu Rybołówstwa w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz przedstawiciel Komisji

Europejskiej z Dyrektoriatu Generalnego ds. Rybołówstwa – Sławomir Tokarski.

Po wystąpieniach zagranicznych prelegentów nastąpiła prezentacja nowotworzących się Lokalnych Grup Rybackich oraz dyskusja na temat sposobów godzenia interesów beneficjentów programu w celu wspierania zintegrowanego rozwoju na obszarze funkcjonowania LGR.

W podsumowaniu pierwszego dnia konferencji, Paul Soto, Team Leader Farnet Support Unit stwierdził, że potencjalne Lokalne Grupy Rybackie wydają się być dobrze przygotowane do składania wniosków, dzięki szkoleniom, które odbyły się w ramach programu Leader. Stwierdził ponadto, że stworzenie strategii przez LGR zajmuje sporo czasu, dlatego też termin złożenia wniosku może być dla niektórych grup zbyt krótki.

Drugiego dnia konferencji przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi prezentowali stan wdrażania w Polsce założeń osi priorytetowej 4 PO RYBY 2007-2013, wyjaśniali zasady ubiegania się o pomoc finansową w ramach Osi 4 oraz odpowiadali na pytania dotyczące składania

wniosków przez potencjalne Lokalne Grupy Rybackie.

W podsumowaniu drugiego dnia Adam Futymski ze Stowarzyszenia „Agrolinia”, przedstawił dotychczasowy proces formowania się i animacji nowopowstających grup rybackich, a Roman Wenerski – Dyrektor Departamentu Rybołówstwa w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawił informację na temat korzyści płynące z tworzenia się LGR i ich przystąpienia do Osi 4

Spotkanie zostało ocenione pozytywnie, zarówno przez uczestników reprezentujących potencjalne Lokalne Grupy Rybackie, jak również przez przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi a także przez zagranicznych gości.

Z BLISKA

Patryk Węgiekiewicz

„Samorząd pomocniczy jako czynnik pobudzający społeczeństwo obywatelskie na wsi”

22 września 2009 r. w podwarszawskich Otrębusach odbyła się konferencja podsumowująca badanie zrealizowane w ramach projektu „Samorząd pomocniczy jako czynnik pobudzający społeczeństwo obywatelskie na wsi”, który został zrealizowany przez Krajowe Stolarzenie Sołtysów wspólnie z Stowarzyszeniem Fundamenty Silnego Państwa i Instytut Zachodni.

Głównym założeniem Projektu było uwrażliwienie przedstawicieli samorządu

terytorialnego różnego szczebla w całym kraju na to, w jaki potencjał w zakresie pobudzania działań obywatelskich drzemie w instytucji sołtysa. Niemniej ważnym celem Projektu było pogłębienie współpracy między samorządami, ich organizacjami oraz środowiskiem naukowym.

Genezą tego przedsięwzięcia była zorganizowana w 2006 roku przez KSS i SFSP we współpracy z Europejskim Funduszem Rozwoju Wsi Polskiej oraz

Urzędem Gminy Komorniki konferencja pod tytułem „Samorząd pomocniczy na wsi Polskiej. Między tradycją a ponowoczesnością”. Wydarzenie to było podsumowaniem realizowanych w tym samym roku przez SFSP i Koło Naukowe Studentów Socjologii UAM badań nad instytucją sołtysa w XXI w. na podstawie podpoznańskiej gminy Komorniki. Obecność blisko 100 samorządowców z całej Polski, gorąca dyskusja na samym spotkaniu, jak i publikacja naukowa, która została bardzo ciepło przyjęta zarówno w środowisku naukowym jak i samorządowym skłoniła KSS i SFSP do kontynuacji tego projektu na niespotykaną dotychczas skalę.

W ramach przeprowadzonych ogólnopolskich i reprezentatywnych badań przeprowadzono 1000 ankiet z mieszkańcami oraz 20 wywiadów pogłębionych z sołtysami w wylosowanych 10 gminach wiejskich w całym kraju.

Z wyników badań wynika, iż sołtys jest bardzo rozpoznawalną osobą w lokalnych społecznościach wiejskich. Ponad 90% mieszkańców wsi wie gdzie mieszka ich sołtys, a blisko 90% z nich zna swojego sołtysa nawet z imienia i nazwiska. Dodając do tego fakt, iż blisko 70% badanych jest zadowolonych z

działalności swojego sołtysa możemy mówić o dużym autorytecie jakim sołtys cieszy się na wsi, co dobitnie potwierdza, że sołtys posiada podstawowe atrybuty stania się kluczowym członkiem lokalnej elity kształtującej życie społeczne.

Niestety z uwagi na działania, które są na dzień dzisiejszy kojarzone z sołtysiem nie ma on jeszcze możliwości bycia jednym z głównych czynników integrujących mieszkańców oraz stymulowania ich do działań proobywatelskich. Ponad połowa respondentów uważa, że sołtys głównie zbiera podatki, dba o to by we wsi nie leżały śmieci i drogi był bez dziur. Trochę ponad 20% z nich twierdzi, iż sołtys dba o dobro mieszkańców i wsi nie umiając tego jednak doprecyzować. Niepokojącym jest, iż blisko 1/3 respondentów nie ma pomysłu na to czym jeszcze mógłby zajmować się sołtys oprócz zbierania podatków lub dbania o czystość.

Brak pomysłu na instytucję sołtysa może tłumaczyć dlaczego ponad połowa mieszkańców wsi nie brała nigdy udziału w zebraniu wiejskim (będącym jedynym w Polsce zastosowaniem demokracji bezpośredniej), na którym wybierany jest sołtys. Takie same przyczyny ma zapewne fakt, iż jedynie 1/4 badanych miała jakąś

sprawę do sołtysa. Nawet wśród badanych, którzy zwracali się do sołtysa z jakąś sprawą, przeważały osoby chcące porozmawiać o wcześniej już wykazanych sprawach kojarzonych z sołtysiem, takich jak: podatki lub infrastruktura wsi. Nie dziwi zatem, że procent osób uczestniczących w inicjatywach organizowanych przez sołtysa ledwo przekracza 20% mieszkańców wsi.

Istotnym jest także fakt, iż cykl życia mieszkańca wsi w Polsce w dużej mierze nie przekracza granicę swojej gminy. Świadczy o tym między innymi przywiązanie do miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość respondentów mieszka w swoim miejscu zamieszkania od ponad 21 lat. Kolejnym czynnikiem jest ponad 60% osób nieposiadających pracy. W tej grupie są zarówno osoby na rencie, emeryturze oraz bezrobotni, którzy jeszcze bardziej są przywiązani do swojego miejsca zamieszkania z powodów ekonomicznych. Nie bez znaczenia jest też fakt, iż nawet jeżeli mieszkańcy wsi mają pracę, wykonują ją w większości na terenie swojej gminy.

Widzimy zatem obraz społeczności wiejskiej, która pracuje, żyje i umiera w swojej wsi. Prawie każdy jej reprezentant zna sołtysa i wie jak to znaleźć jeżeli będzie taka potrzeba co sprawia, iż sołtys jest istotną częścią życia mieszkańców wsi w Polsce. Mimo to z uwagi na działania, które są głównie kojarzone z tą instytucją działalność sołtysa nie ma znaczącego wpływu na procesy zachodzące na w społecznościach lokalnych jak też kondycję społeczeństwa obywatelskiego na wsi.

Istnieje zatem ogromny i niestety praktycznie niewykorzystany potencjał w instytucji sołtysa, jako głównego animatora życia społecznego na

wsi, a co za tym idzie pozytywnego wpływu na kondycję społeczeństwa obywatelskiego na wsi. Jednak z uwagi na to, iż mieszkańcy wsi nie mają pomysłu na to jak to zmienić, plan przekształcenia sołtysa w świadomości społecznej powinien zostać przygotowany przez samorządowców różnych szczebli i być poparty dalszymi badaniami i konsultacjami społecznymi realizowanymi przez jednostki badawcze.

Więcej informacji o Projekcie znajdziecie Państwo na stronie internetowej www.samorzadpomocniczy.pl

Patryk Węgierkiwicz
Prezes Stowarzyszenia Fundamenty Silnego Państwa

Katarzyna Koźlicka-Saulėnienė

Wizyta studyjna gości z Kirgistanu i Tadżykistanu

Grupa 10 osób – reprezentantów sektora pozarządowego i rządowego z Tadżykistanu i Kirgistanu gościła w Warszawie w dniach 27 - 31 lipca 2009. Wśród reprezentantów byli przedstawiciele parlamentów obu krajów, doradcy rządów i prezydentów, eksperci z dziedziny społeczeństwa obywatelskiego oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych działających nie tylko w Tadżykistanie i Kirgistanie, ale m. in. w Afganistanie. Delegacji towarzyszył dr Leon Irish z Fundacji Aga Khan. Wizyta studyjna została zorganizowana z inicjatywy Fundacji Aga Khan przez Fundację na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa oraz Instytutu Rozwoju Obszarów Wiejskich i miała na celu zapoznanie uczestników z działalnością polskich organizacji pozarządowych wspierających rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz zasadami ich prawnego funkcjonowania w Polsce i zagranicą.

Uczestnicy wizyty studyjnej, zaraz po krótkim wprowadzeniu w ramy działania sektora ngo w Polsce, spotkali się z Kubą Wygnańskim, Tomaszem Schimankiem, przedstawicielami OFOP, ISP, FDPA, PAH, IROW, Fundacji Batorego, gościli „na Szpitalnej”, gdzie poznawali działalność parasolową i wspierającą ngo dla ngo. O tym jak układa się współpraca ngo z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej rozmawiali podczas spotkania z dyrektorem Więckiewiczem, a jak układa się współpraca na szczeblu regionalnym opowiedzieli im przedstawiciele Mazowieckiego Urzędu Marszałkowskiego. Szczegóły programów realizowanych i finansowanych w ramach polskiej pomocy zagranicznej przedstawił gościom przedstawiciel MSZ.

Podczas bardzo intensywnego programu goście zapoznali się także z działalnością FAOW, PREPARE oraz specyfiką działalności organizacji wiejskich w Polsce. Uczestnicy ubolewali jednak, że nie są w stanie podczas tak krótkiego pobytu odwiedzić organizacji członkowskich FAOW w regionach albo chociażby uczestniczyć w wydarzeniach takich jak spotkanie w Marózie, mimo to są bardzo zainteresowani i otwarci na współpracę z polskimi ngo.

Większość uczestników pierwszy raz odwiedziła Polskę, niektórzy z nich mają już doświadczenia z wcześniejszej współpracy z polskimi ngo. Spotkania i prezentacje podczas wizyty studyjnej odbywały się w 3 językach: polskim, rosyjskim i angielskim. Uczestnicy podkreślali, że wizyta w Warszawie dała im wiedzę o funkcjonowaniu sektora pozarządowego w Polsce oraz zainspirowała do dalszych działań we własnych organizacjach i instytucjach.

Monika Gębczyńska

Zielone Serce Pomorza

W środę 16 grudnia 2009 roku, w malowniczo położonej miejscowości Zawiaty (gm. Czarna Dąbrówka, pow. słupski) nagrodzono najlepsze produkty lokalne zgłoszone do Konkursu o certyfikat marki lokalnej Zielone Serce Pomorza.

Gala finałowa była zwieńczeniem I edycji Konkursu nad którym patronat objęli Wojewoda Pomorski oraz Marszałek Województwa Pomorskiego, a którego realizacja możliwa była dzięki dofinansowaniu ze środków osi Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Organizatorem Konkursu była Fundacja Partnerstwo Dorzecze Słupi, największa Lokalną Grupą Działania w Województwie Pomorskim, skupiająca 19 gmin leżących na terenie 4 powiatów – słupskiego, bytowskiego, lęborskiego oraz sławieńskiego. Swoim obszarem obejmuje ona 4185 km², na terenie których mieszka prawie 150 tys. ludzi i każda z tych osób mogła zgłosić swój produkt. Oprócz osób prywatnych w szranki w pogoni za certyfikatem marki lokalnej Zielone Serce Pomorza stanęły podmioty gospodarcze,

publiczne oraz organizacje społeczne działające na obszarze PDS. Spośród ponad 30 zgłoszeń Kapituła Konkursowa wybrała po jednej nagrodzie głównej i po jednym wyróżnieniu produktów w każdej z trzech kategorii:

A) produkty spożywcze: potrawy i dania gotowe, mięso, ryby, drób, wędliny, mleko,

sery, farsze, miód i jego przetwory, owoce, warzywa, konfitury, powidła, soki, zakwasy, maki, kasze, chleby i inne wypieki, wyroby cukiernicze i piekarnicze, napoje, etc.,

B) produkty lokalne niespożywcze: produkty i usługi turystyczne, wyroby rękodzielnicze i rzemieślnicze, gospodarstwa agroturystyczne i ośrodki wypoczynkowe, zespoły regionalne, szlaki turystyczne, etc.,

C) inicjatywy lokalne: wioski tematyczne, imprezy kulturalne, sportowe, rekreacyjne (rajdy rowerowe, spływy

kajakowe, itp.), zrealizowane projekty i przedsięwzięcia społeczne, etc.

I tak, laureatem głównej nagrody w pierwszej kategorii zostało Koło Gospodyń Wiejskich w Siemianicach z nalewką z aronii „Kubiakówką”, wyróżnienie otrzymała szyja indyca z farszem ziemniaczanym pani Lucyny Zariczańskiej. Największe uznanie Kapituły w kategorii B zdobyły ekajaki.pl zgarniając główną nagrodę za spływy kajakowe, wyróżnienie przyznano pani Ewie Gębczyńskiej za produkt „Wyroby z szyszek i owoców drzew liściastych”. Dwa ostatnie certyfikaty trafiły do Urzędu Miejskiego w Kępicach, który jest organizatorem Otwartych Mistrzostw w Zbieraniu Grzybów (nagroda główna) oraz do Fundacji Kaszubskie Słoneczniki za produkt Słonecznikowa Wieś.

Organizatorzy konkursu otwarcie przyznają, iż wybór zaledwie sześciu produktów spośród puli ponad trzydziestu zgłoszeń nie był łatwy. Na nagrodzenie certyfikatem ZIELONE SERCE POMORZA zasługiwały również inne produkty zgłoszone do konkursu ze względu na ich jakość, unikalność i związek z regionem. W tegorocznym rozdaniu zabrakło im kilku punktów, by otrzymać certyfikat. Nic nie jest jednak stracone. Wszystkie produkty mają szansę w kolejnych edycjach konkursu.

Walka o certyfikat była zacięta, ale gra była warta świeczki. Przyznanie certyfikatu marki lokalnej Zielone Serce Pomorza towarom, usługom, inicjatywom uprawnia je do korzystania z szeroko zakrojonej akcji promocyjnej Fundacji Partnerstwo Dorzecze Słupi. Marketing wystawienniczy prowadzony przez Fundację umożliwi promocję produktu nie tylko przed polskim, ale i zagranicznym odbiorcą. Bezpłatne posługiwanie się znakiem promocyjnym Zielone Serce Pomorza, promocja poprzez portal www.zielonesercepomorza.pl, druk materiałów promocyjnych dotyczących wyróżnionego produktu dopełniają ofertę promocyjną produktów laureatów.

Dla odbiorców tych produktów, marka lokalna Zielone Serce Pomorza będzie przewodnikiem po swoistych „perełkach” regionu, tj. miejscach, wydarzeniach, dziełach rękodzielników i twórców ludowych oraz potrawach, które należy poznać będąc na terenie Partnerstwa Dorzecze Słupi, a które oprócz wysokiej klasy i unikalności charakteryzuje umiejętne wykorzystanie specyficznych dla danego miejsca walorów, przez co dostarczą niezapomnianych wrażeń zachęcających do powrotu w poznane miejsca. Silna marka lokalna skupiająca pod wspólnym godłem Zielone Serce Pomorza produkty żywnościowe, rzemieślnicze oraz usługi charakterystyczne dla obszaru Partnerstwa Dorzecze Słupi wytwarzane w sposób niemasyowy z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, staje się wizytówką regionu. Wysoka jakość zgłoszonych do konkursu produktów świadczy o różnorodności i bogactwie kulturowym „naszej” części obszaru Pomorza Środkowego oraz rodzącym się prestiżu Konkursu o certyfikat marki lokalnej Zielone Serce Pomorza. Zielone Serce Pomorza jest bogactwem, którego Państwu ofiarujemy.

*Monika Gębczyńska
fot. Aleksandra Cylka*

Leokadia Juroszek, Halina Siemaszko

Zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich w Europie

Od września 2009 FAOW uczestniczy w projekcie Sustainable Urban Rural Europe - SURE (Zrównoważony Rozwój Obszarów Miejskich i Wiejskich w Europie), finansowanym z Programu KE „Europa dla Obywateli”, prowadzonym przez trzy organizacje pozarządowe, z Austrii, Szwecji oraz Polski.

Kontekstem projektu są wyzwania, przed którymi stoi świat związane ze zmianami klimatu, wzrostem populacji, zmianami standardu życia, a także kryzysem ekonomicznym.

Konferencja klimatyczna ONZ odbywająca się w Kopenhadze w grudniu 2009 r. skupiła światową uwagę na globalnych wyzwaniach dotyczących procesu obniżenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery, zmniejszenia zużycia paliw kopalnych, zwiększenia ochrony lasów oraz zrównoważonego zużycia światowych zasobów naturalnych. Ukazała też powiązanie powyższych wyzwań z problemami takimi jak poziom światowego ubóstwa, drastyczne zróżnicowanie poziomu dochodów, zdrowia oraz warunków życia poszczególnych osób i narodów.

Rosnąca zgoda na potrzebę zmierzenia się ze zmianami klimatycznymi odnosi się też do zagadnień ubóstwa, różnic oraz ludzkich aspiracji, które są z nimi skorelowane. Przywództwo w tych wysiłkach może i musi rozpocząć się od rządów poszczególnych krajów, działających zarówno indywidualnie, jak i w porozumieniu z innymi. Jednakże rządy nie mogą osiągnąć rezultatów same. Dla

większego zrównoważenia rozwoju konieczne jest zaangażowanie lokalnych i regionalnych autorytetów, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych. Szczególnie wiele zależy od indywidualnych osób, od tego na kogo będą głosować, co kupować, jak podróżować, jakie dobra wytworzą z zasobów naturalnych, jak daleko są gotowi zaakceptować propozycje rządów w sprawach związanych z ochroną klimatu.

Unia Europejska i państwa będące jej członkami zaangażowane są w promocję zrównoważonego rozwoju. W 2001 roku podczas konferencji w Goteborgu przyjęto Strategię Zrównoważonego Rozwoju. Ustanowione tam cele odpowiadają m.in. na potrzeby ochrony klimatu, odpowiedzialnego korzystania z transportu, zarządzania zasobami naturalnymi, bezpieczeństwa żywności. Unia Europejska odgrywała także ważną rolę podczas konferencji w Kopenhadze, oferując ambitny plan redukcji gazów cieplarnianych oraz wsparcia krajów rozwijających w przystosowywaniu się do procesu łagodzenia zmian klimatycznych. Zobowiązanie to może być wypełnione tylko za zgodą i przy wsparciu podatników w UE i – co ważniejsze – przy aktywnym udziale organizacji wszystkich sektorów gospodarki oraz mieszkańców całej Europy.

Działania w Europie zależą przede wszystkim od włączenia ludzi i organizacji w realizację zasad zrównoważonego rozwoju. Wiele milionów obywateli UE nadal zaprzecza zachodzeniu poważnych zmian klimatycznych lub temu, że są one spowodowane głównie przez człowieka. Wielu nie uświadamia sobie, że ich własne

działania przyczyniają się do nasilania tego problemu. Nie wszyscy posiadają także informacje o naturze i skali problemu, o wyborach jakich mogą dokonywać i sposobach, w jaki mogą przyczynić się do rozwiązania problemów w upowszechnianiu zrównoważonego rozwoju.

Celem projektu SURE jest włączenie obywateli Europy, poprzez ich reprezentantów z sektora organizacji pozarządowych, w realizację strategii zrównoważonego rozwoju i wyjaśnienie implikacji jakie niesie ta strategia dla powiązań między mieszkańcami i organizacjami na obszarach miejskich i wiejskich.

Pierwsze spotkanie w ramach projektu odbyło się w Goteborgu w dniach 23-24.11.2009.

Wzięło w nim udział ponad 20 przedstawicieli sieciowych organizacji pozarządowych, reprezentujących głównie obszary wiejskie z ponad 10 krajów Europy. Dyskusja koncentrowała się na największych wyzwaniach związanych ze zrównoważonym rozwojem, na sposobach, w jakie obywatele mogą być włączani w działania na jego rzecz oraz identyfikacji dobrych praktyk w tym zakresie.

W czasie dyskusji okazało się także, że kraje o wysokim stopniu rozwoju jak Wielka Brytania, Norwegia czy Szwecja podejmują już od kilku lat działania zmierzające do zwiększania świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków oddziaływania człowieka na klimat i zasoby Ziemi, a także podejmują działania mające na celu ograniczenie tych negatywnych zmian. Natomiast kraje, które dopiero niedawno weszły na szybszą ścieżkę rozwoju rzadko podejmują tę tematykę, skupiając się głównie na

nadrobieniu zapóźnień gospodarczych i dla nich sprawy dotyczące zmian klimatycznych, czy też zrównoważonego rozwoju mogą być dosyć trudne do podjęcia, między innymi dlatego, że w społecznej świadomości nie stanowią one priorytetowego zagrożenia.

Niemniej wyzwania przed jakimi stoi współczesny świat powinny być podejmowane przez wszystkie państwa, ponieważ nie można zostawić spraw swojemu biegowi bez jakiegokolwiek interwencji.

Rezultaty spotkania w Goteborgu są wstępem do drugiego wydarzenia w projekcie, którym będzie konferencja w Krakowie organizowana w maju 2010. Celem tej konferencji jest zgromadzenie reprezentantów sektora publicznego, społecznego i prywatnego, którzy wezmą udział w dyskusji nad tym, jak można połączyć nabywców (konsumentów) z producentami, klientów z dostawcami usług, miasta z wsią, sektor z sektorem w celu współpracy nad wyzwaniami zrównoważonego rozwoju.

Konferencja w Krakowie ma być także okazją do przedstawienia dobrych praktyk w zakresie zrównoważonych relacji między miastem a wsią, do wskazania sposobów, w jaki te praktyki mogą być włączane do głównego nurtu polityki i oceny ich wpływu na zmiany w polityce.

Raport podsumowujący rezultaty projektu będzie szeroko upowszechniany. Jego zadaniem będzie wkład w legitymizację kopenhaskich celów, a także w średniookresowy przegląd obecnej polityki Unii Europejskiej. Będzie też podstawą do politycznej dyskusji nad przyszłością programów Unii Europejskiej po 2013 roku.

*Rodzinnych Świąt Bożego Narodzenia oraz
wszelkiej pomysłności w 2010 roku*

życzy

*Zarząd FAOW
wraz z Redakcją Biuletynu*

Biuletyn FAOW

e-mail: sekretariat@faow.org.pl

redakcja: Anna Antoniewska

Leokadia Juroszek

Tomasz Olszewski

agrolinia@agrolinia.eu